

УДК 007 : 304 : 070

Скуртул Г.С.

канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

**ТЕМПОРАЛЬНА ФУНКЦІЯ ЗМІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО
ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ (НА ПРИКЛАДІ
ІНФОРМАЦІЙНОГО АГЕНТСТВА «АРМІЯІNFORM»)**

Національні інформаційні агентства відіграють одну з ключових ролей у сучасній медіасистемі, залишаються творцями сенсів, основна функція яких

– формування національної повістки. Раніше новинні агентства не мали прямого виходу на аудиторію, що визначало їхній особливий статус серед інших ЗМІ. Однак з інтенсивністю переміщення їхньої активності в мережу ситуація змінилася. Крім традиційних методів пакування, архівування та розповсюдження інформаційних продуктів – стрічки новин, анонсів, новин компаній, проведення пресконференцій, інформація почала концентруватися на їхніх сайтах і стала доступною широкій аудиторії, що суттєво змінило функціональне навантаження ІА.

До проблеми основних функцій агенційної журналістики та її еволюції зверталися такі вчені, як О. Гарматій, І. Дацків, В. Фоменко та ін. Однак досліджень про нові функції ІА під час повномасштабного вторгнення росії в Україну немає, що й зумовлює актуальність наукової розвідки.

Українські ЗМІ з 2014 року активно висвітлювали події на фронті, фіксували російські воєнні злочини, розповідали про цивільних, які опинилися на окупованій території чи лінії розмежування і були змушені стати ВПО. Після 24 лютого 2022 року лінія фронту значно розширилася, ООС перейшла в повномасштабну війну, а воєнні злочини РФ збільшилися в сотні разів. Крім універсальних агентств «Укрінформ», «Інтерфакс-Україна», «УНІАН» події на фронті висвітлюють і спеціалізовані ІА. Так, зокрема, у 2019 році Міноборони представило новинне агентство «АрміяInform», яке «... є військово-медійною структурою, що оперативно, якісно, доступно, достовірно, цікаво й у достатньому обсязі інформує суспільство про життєдіяльність українського війська» [4]. Видання активно співпрацює з пресслужбами та службами зав'язків із громадськістю військових частин і підрозділів, із військовими організаціями, електронними й друкованими ЗМІ, теле- та радіокомпаніями України, закордонними медіа, органами влади, посольствами й консульствами, підприємствами ОПК; має професійну фотослужбу, фотоархів і власних кореспондентів у всіх регіонах. Усе це, на нашу думку, сприяє посиленню темпоральної функції, яка полягає у всеохопному детальному відтворенні реалій, що лежать в основі російсько-української війни.

На думку дослідниці О. Гончарової, під час війни людина може стикнутися з т.зв. «темпоральним розривом, який супроводжується своєрідним «застряганням» свідомості або в минулому, або у теперішньому, або у майбутньому, що спричиняє глибоку екзистенційну кризу та втрату справжньої суб'єктності» [3, 33]. Журналісти ІА «АрміяInform» у своїх публікаціях намагаються витримувати баланс між минулим, теперішнім і майбутнім російсько-української війни, забезпечуючи в такий спосіб збереження суб'єктності своєї аудиторії. На сайті видання велика кількість публікацій про історію боротьби українців за свободу, починаючи з 17 століття і до 2023 року. У рубриці «Історія без фейків» журналісти активно

апелюють до історичних подій, дат, фактів, проводять аналогії між війнами, що зі свого боку, підвищує релевантність контенту ІА, адже серед української аудиторії після 24 лютого 2022 року значно зріс інтерес до історії України. Своєрідним інформаційним «меморіалом» вторгненню росії в Україну є рубрика «Пам'яті війни: реалії та уроки». Залучаючи Центр досліджень воєнної історії ЗСУ, який вивчає та популяризує історію українського війська, поширює воєнно-історичні знання про Збройні Сили України, досліджуване агентство створює своєрідний літопис, хроніку боротьби українців. Наприклад, у згаданій вище рубриці публікуються нариси про вплив застосування підрозділів українських ракетних військ та артилерії на перебіг і результати бойових дій наприкінці лютого, у березні та квітні 2022 року («Грім з небес від бога війни»), оборону Харкова («Східна брама держави»), підготовку Збройних Сил України до відсічі агресору («Попереджені – озброєні»), Херсонську операцію («Кров Дніпром тече...») тощо. Новинне агентство «АрміяInform» єдине серед українських ІА оперативно відгукується на суспільно важливі події, залучаючи при цьому художньо-публіцистичні жанри (нарис), що нівелює об'єктивність як один з основних принципів агенційної журналістики, однак насичує контент воєнним сторітелінгом, який дозволяє відрефлексувати війну не через статистичні дані і звіти від Генерального штабу, а через історії свідків і учасників.

Маркером творення соціального часу (темпоральної складової «теперішнє») для аудиторії «АрміяInform» є і використання інформаційних жанрів. Наприклад, інтерв'ю, репортажі, інформаційні повідомлення, хроніка. Періодично, творчий колектив аналізованого ІА, практикує репортаж з інтерпретацією або т.зв. «interpretative reporting», який виходить за рамки основних фактів про подію чи тему, щоб забезпечити контекст, аналіз і можливі наслідки. Наприклад, «Чому F-16 важливі для України» (від 8 квітня 2023 р.), «Як нині використовують збіднений уран у воєнних цілях» (від 27 березня 2023 р.), «Чому іранські «Шахеда» не стали ефективною зброєю для росіян» (від 14 березня 2023 р.), «Врятуй свої очі: усе, що потрібно знати новачкам на фронті про захисні окуляри» (від 15 листопада 2022 р.) тощо.

Найскладніше для ЗМІ й новинних агентств, зокрема, – це пошук героїв та інформаційних приводів для контенту «про майбутнє», як можливості темпорального транзиту в межах тріади «минуле-теперішнє-майбутнє». На сайті ІА «АрміяInform» періодично публікуються персоналізовані історії спротиву українців (рубрики «Національний спротив», «Український народ непереможний»), висвітлюється географію допомоги українських партнерів (рубрика «Світ підтримує Україну»). Ці публікації дозволяють аудиторії не

втратити суб'єктність у російсько-українській війні, а також віднайти життєві сенси для майбутнього.

Отже, контексти й масштаби російсько-української війни ставлять перед ЗМІ нові завдання. Агентства новин як інформаційні артерії намагаються запобігти темпоральному розриву, спричиненому руйнуванням у звичній для кожної людини тріаді «минуле-теперішнє-майбутнє». Кореспонденти ІА «АрміяInform» професійно працюють над комплексним висвітленням повномасштабного вторгнення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. АрміяInform : вебсайт. URL: <https://armyinform.com.ua/> (дата звернення: 14.04.2023).
2. «Війна з Росією – це війна цінностей та сенсів». Геннадій Карпюк – про правильну комунікацію з суспільством задля формування якісного складу війська : вебсайт. URL: <https://day.kyiv.ua/article/media/viy-na-z-rosiyeyu-tse-viy-na-tsinnostey-ta-sensiv> / (дата звернення: 14.04.2023).
3. Гончарова О. Темпоральність в умовах миру та війни: до питання зміни орієнтацій особистості у соціальному часі. *HUMANITIES STUDIES* : збірник наукових праць. 2022. №11 (88). С. 26–36. URL: <http://humstudies.com.ua/article/view/261860/258254> (дата звернення: 14.04.2023)
4. Міноборони презентувало власне інформгентство «АрміяInform» : вебсайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/2743946-minoboroni-prezentovalo-vlasne-informagentstvo-armiainform.html> (дата звернення: 14.04.2023).